

Statenmededeling

Onderwerp

Stand van zaken uitvoeringsprogramma's Energieagenda 2010-2020

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken van de uitvoeringsprogramma's Energieagenda 2010-2020.

Aanleiding

Eind 2018 ontvingen uw Staten de [evaluatie van de Energieagenda 2010-2020](#). Deze evaluatie gaat in op de lessen die in de afgelopen bestuursperiodes zijn geleerd en vormde daarmee input voor de in december 2018 vastgestelde [Energieagenda 2019-2030](#). In aanvulling op deze evaluatie informeren wij u middels deze Statenmededeling op hoofdlijnen over de stand van zaken van beide lopende uitvoeringsprogramma's die op basis van de [Energieagenda 2010-2020](#) zijn opgesteld. In de Jaarrekening 2018, die in april van dit jaar aan uw Staten zal worden aangeboden, wordt de voortgang over 2018 geduid aan de hand van de gehanteerde indicatoren binnen de P&C-cyclus.

Aan het begin van de bestuursperiode 2015-2019 is het [uitvoeringsprogramma Energie](#) vastgesteld. Hierin is aangegeven dat de provincie binnen vijf thema's (transitiepaden) gaat versnellen en disruptieve ontwikkelingen gaat stimuleren. Het betreft hier de thema's: Gebouwde omgeving, Smart and Green mobility, Energieneutrale industrie, Energyfarming en Energieke landschappen. Tevens stelt het uitvoeringsprogramma dat er bijzondere aandacht wordt gegeven aan sociale innovatie en veerkracht binnen de energietransitie. Eind 2017 is het uitvoeringsprogramma aangevuld met het [aanvullend uitvoeringsprogramma Energie 2018-2019](#). In deze aanvulling wordt op drie sporen ingezet: een impuls in vier van de vijf transitiepaden, energieopslag in duurzame brandstoffen (Fuelliance) en een netwerkbegroting plus realisatieprogramma met onze partners onder de naam Brabant Geeft Energie (BGE).

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten hebben de bevoegdheid de uitvoeringsprogramma's Energie uit te voeren. Provinciale Staten worden geïnformeerd in het kader van haar controlerende rol.

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Kernboodschap

1. Het 'lege hoofdstuk' is door/met diverse partners inhoudelijk geladen waarmee de provinciale aanpak nog beter kon aanhaken bij wat leeft in Noord-Brabant.

In het uitvoeringsprogramma hebben we een leeg hoofdstuk opgenomen om Provinciale Staten en Brabant uit te nodigen samen met ons deze lege pagina vorm te geven. Het [verduurzamen van Brabantse sportverenigingen](#) en het [onderzoek naar restwarmte van datacentra](#) zijn vanuit het initiatief van uw Staten opgepakt. Het hoofdstuk stond voor adaptief programmeren. Daarmee lieten we ruimte om nieuwe inzichten en kansen maximaal te benutten. Door deze werkwijze zijn projecten als [Nyrstar](#), [energiebesparing in kantoorgebouwen](#), het programma laadinfra met de B5, energiebesparings- en innovatiescans voor bedrijven en [het Amer warmtenet](#) opgepakt.

2. Veel maatregelen uit de uitvoeringsprogramma's zijn in uitvoering genomen. Er is veel werk verzet. Onderstaand wordt voor elk transitiepad op hoofdlijnen de stand van zaken weergegeven van de belangrijkste onderdelen uit de uitvoeringsprogramma's. Daarnaast wordt de stand van zaken weergegeven van het thema sociale innovatie, dat dwars door alle transitiepaden heen een belangrijk speerpunt vormt binnen de uitvoeringsprogramma's is. In bijlage 1 bij deze Statenmededeling wordt de stand van zaken nader toegelicht.

Gebouwde omgeving

Onderwerp	Stand van zaken
Nul op de meter woningen	Hoewel er jaarlijks meer NOM-woningen bij komen dan het jaar daarvoor, lijkt realisatie van 40.000 NOM-woningen in 2021 te ambitieus.
Verduurzamen maatschappelijk vastgoed gemeenten	Loopt via de Environmental, Social & Governance (ESG) Erfpachtleningen van Bewust Investeren.
Verduurzaming provinciaal vastgoed	De uitwerking van de motie E-catcher is in volle gang en we onderzoeken de verduurzaming van het totale provinciale vastgoed. Daarnaast vergoeden we per 2013 onze energie met certificaten.
Verduurzaming Brabantse sportaccommodaties	300 sportaccommodaties hebben maatregelen genomen. 80 zitten er nog in de pijplijn en het aantal stijgt maandelijks.

Aardgasvrije wijken	Aanpak aardgasvrije wijken loopt en motie 'extra proeftuin aardgasvrije wijken in Brabant' wordt uitgewerkt.
Energiebesparing kantoorgebouwen	Project is in volle gang. 41 adviezen voor het beter afstellen van klimaatinstallaties zijn verstrekt.
Communicatiecampagne energiebesparing	De campagneonderdelen Nul op de meter woningen, Duurzame huizenroute, verkiezing duurzaamste huis van Brabant, duurzame hypotheekruimte, vloerisolatie en Buurkracht zijn inmiddels afgerond
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Smart en Green mobility

Onderwerp	Stand van zaken
Elektrische voertuigen	Circa 29.000 elektrische voertuigen.
Slimme laadinfrastructuur	4.780 (semi)publieke laadpunten excl. 127 snelladers.
Zero emissie bussen	57 elektrische bussen.
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

Energieneutrale Industrie

Onderwerp	Stand van zaken
Energiebesparings- en innovatiescans bedrijven	De eerste scan zal binnen één maand worden afgerond. De verwachting is dat we dit jaar nog drie tot vier scans doen
Toezicht en handhaving energiebesparing	Aanpak loopt volop. Extra opdracht is uitgezet naar de omgevingsdiensten. Ook ondersteunen we gemeenten
Kennisuitwisseling Brabantse Energy Leaders	We houden vier keer per jaar themabijeenkomsten met en voor Brabantse Energy Leaders (BEL).
Zonne-energie op daken van logistieke bedrijven	Aanpak loopt in samenwerking met gemeenten en VNO-NCW. We streven ernaar afspraken te borgen in nieuwe regionale bedrijventerreinenafspraken in 2019.
Amer Warmtenet	Begin 2018 is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. De intensiteit in de samenwerking is toegenomen.
Geothermie	Er is een richtlijn ondertekend om geothermie (aardwarmte) veilig te ontwikkelen. EBN is daarnaast

	toegetreten tot de Green Deal Geothermie Brabant.
Restwarmte	Het streven is dat partijen aan het eind van 2019 een positief investeringsbesluit kunnen nemen ten aanzien van Energyweb XL. Er loopt tevens een onderzoek naar de mogelijkheid om restwarmte van datacentra in te zetten voor ruimteverwarming.
Energieopslag (Fuelliance)	De eerste twee strategische demonstratieprojecten hebben subsidie ontvangen en in het kader van de Industrieagenda zijn verkennende gesprekken gevoerd met Limburg, Zuid-Holland en Noordrijn-Westfalen.
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Sustainable Energy Farming (SEF)

Onderwerp	Stand van zaken
Pilotprojecten/praktijken	Aanpak loopt: samen met de groene sector worden acht praktijken/pilotprojecten uitgevoerd waarbij wordt ingezet op kennisdeling en kennisontwikkeling.
Kenniskringen	De kenniskring rondom het thema waterstof is afgesloten met een conferentie en een publicatie. De tweede kenniskring is februari jl. gestart en gaat over het onderwerp 'slimme stad - slimme boeren'.
Arrangementen	In januari 2019 is een onderzoek gestart naar modellen waarbij organisaties uit de agrarische sector samenwerken met andere ketenpartijen aan de realisatie van duurzame energiesystemen
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

Energieke landschappen

Onderwerp	Stand van zaken
Energie landschap van de toekomst	Eind januari 2019 zijn de resultaten van de prijsvraag bekendgemaakt. Voor alle drie de inzendingen voor het energielandschap langs de A16 zal gekeken worden of realisatie van de ideeën mogelijk is.

Samenwerking met gemeenten	Met de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch, de Kempengemeenten, de gemeenten Geertruidenberg en Waalwijk, en de gemeente Breda wordt op dit moment samengewerkt om mogelijkheden voor energieopwekking in buitengebied en stedelijk gebied in beeld te brengen.
Capaciteit elektriciteitsnetwerk	Gezamenlijk met Enexis zijn we een aanpak aan het voorbereiden en uitvoeren om op mogelijke knelpunten voorbereid te zijn dan wel om mogelijke knelpunten te voorkomen.
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Sociale innovatie

Onderwerp	Stand van zaken
Pilots	Er worden tien pilots ondersteund. Momenteel zijn zes pilots in uitvoering en drie pilots in opstart. De tiende pilot wordt medio 2019 geselecteerd
Netwerkbegroting/ Brabant Geeft Energie	De eerste tender van deze regeling is afgerond en leidde tot vier projecten die subsidie kregen. Van 1 tot en met 28 maart 2019 heeft een volgende grotere openstelling gelopen.
Sociale innovatie binnen de Regionale Energie Strategieën (RES)	De provincie Noord-Brabant gaat onderzoeken of zij samen met lokale overheden een aanpak kan ontwikkelen - via de ontwerpprincipes van de dorpsmolens A16 - waarmee de RES-opgave elektriciteit (zonnepanelen en wind) voor Noord-Brabant gerealiseerd kan worden met participatie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven).
Zie bijlage 1 voor meer informatie over de maatregelen en de stand van zaken	

3. Op een aantal terreinen blijven de resultaten achter bij de ambities.

Uit de [evaluatie van de Energieagenda 2010-2020](#) die november 2018 met uw Staten is gedeeld, kwam reeds naar voren dat er geen sprake is van witte vlekken in de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's. De evaluatie concludeert wel dat op een aantal onderwerpen de resultaten achterblijven ten opzichte van de ambities. Het eerste onderwerp betreft de uitrol van Nul op de Meter woningen in Noord-Brabant. Het belangrijkste knelpunt is dat de kosten voor deze concepten nog hoog zijn door een tegenvallende innovatiecurve. Het tweede onderwerp

betreft de verduurzaming van de industrie. Er zitten een aantal majeure projecten in de pijplijn zoals een grootschalig warmtenet en geothermie. Dit zijn echter complexe projecten met een lange ontwikkelfase. Het laatste onderwerp waarop de resultaten achterblijven betreft de realisatie van wind op land. De IPO-doelstellingen voor wind op land in 2020 worden niet gerealiseerd. Dit heeft onder meer te maken met beperkingen door radarsystemen van vier militaire vliegvelden in Brabant. Ook kost het creëren van draagvlak en wegnemen van onrust rond de komst van windmolens tijd.

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Consequenties

1. Het nieuwe uitvoeringsprogramma bouwt voort op de huidige uitvoeringsprogramma's.

In december 2018 is de Energieagenda 2019-2030 vastgesteld. Op basis van deze Energieagenda wordt momenteel samen met provinciale partners en stakeholders een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit nieuwe uitvoeringsprogramma bouwt voort op de huidige uitvoeringsprogramma's en de ervaringen die daarbinnen zijn opgedaan. Dit houdt in dat succesvolle projecten worden voortgezet en minder succesvolle projecten of projecten die niet passen binnen de scope van de nieuwe Energieagenda worden afgebouwd en stopgezet.

2. De uitvoeringsprogramma's werken toe naar 14% duurzame energie in 2020

In de uitvoeringsprogramma's is beschreven dat we streven naar 14% duurzame energie in 2020. Uit de [midterm review](#) van ons huidige uitvoeringsprogramma blijkt dat we het gestelde doel voor 2020 voor de opwekking van duurzame energie gaan halen (doelstelling 14%, verwachte realisatie 16,5%) en dat we op besparing van energie achterblijven (doelstelling gecorrigeerd voor economische groei 4,3%, verwachte realisatie 2,2%). Gegeven de diverse ontwikkelingen verwachten wij nog steeds het doel van 14% duurzame energie in 2020 te halen. In december 2017 heb ik uw Staten toegezegd om met actuele cijfers de voortgang van de energietransitie in Brabant in beeld te brengen. In april 2018 ontving u van ons [de eerste monitor](#). In mei 2019 ontvangt u van ons een update van deze monitor.

Europese en internationale zaken

In de uitvoeringsprogramma's is beschreven dat we kansen grijpen om met Europees geld de financiële middelen binnen projecten te vergroten. In de bijlage bij deze Statenmededeling wordt de stand van zaken op dit onderwerp toegelicht.

Communicatie

Binnen de uitvoeringsprogramma's Energie wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het aspect communicatie. Zie bijvoorbeeld de communicatiecampagne omtrent energiebesparing in de gebouwde omgeving, de Energie Update en de verhalen over de Brabantse energietransitie. Over deze voorliggende Statenmededeling ten aanzien van de stand van zaken van de uitvoeringsprogramma's wordt niet nader gecommuniceerd.

Vervolg

Op basis van de Energieagenda 2019-2030 wordt samen met provinciale partners en stakeholders gewerkt aan een nieuw uitvoeringsprogramma. Het nieuw te vormen college van Gedeputeerde Staten legt voor dit uitvoeringsprogramma de accenten. Het streven is om het uitvoeringsprogramma met een begrotingswijziging eind dit jaar aan uw Staten aan te bieden. Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering is een bevoegdheid van uw Staten. Daarom zullen wij hier middels een begrotingswijziging bij u op terugkomen.

Datum

16 april 2019

Documentnummer

GS: 4499880

PS: 4510099

Bijlagen

Stand van zaken uitvoeringsprogramma's Energieagenda 2010-2020

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (073) 681 26 79,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer J.M.J. Zieleman, - 629142255, jzieleman@brabant.nl.